

แผนพัฒนารายบุคคลเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์พยาบาล (Faculty Practice)

ปีการศึกษา 2565 (ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม 2565)

วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี

ชื่อ-สกุล นางกรรณิการ์ พรงาม **ความเชี่ยวชาญ** การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ทารกมีความเสี่ยงเกิดดาวน์ซินโดรม

หน่วยให้บริการ แผนกฝากครรภ์และวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

ความเป็นมา

การดูแลหญิงตั้งครรภ์เป็นกระบวนการพยาบาลที่สำคัญ เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงต่อสุขภาพของมารดาและทารกในครรภ์ ปัจจุบันพบว่าภาวะดาวน์ซินโดรม (Down syndrome) ยังคงเป็นหนึ่งในความผิดปกติทางพันธุกรรมที่พบได้บ่อย โดยมีสาเหตุจากการมีโครโมโซมคู่ที่ 21 เกินมา 1 แท่ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายและสติปัญญาของเด็กในระยะยาว หญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุมากกว่า 35 ปี หรือมีประวัติครอบครัวเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางพันธุกรรม มักจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงในการให้กำเนิดบุตรที่เป็นดาวน์ซินโดรม ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปัจจุบันมีวิธีการตรวจคัดกรองและวินิจฉัยความเสี่ยงของดาวน์ซินโดรมในระยะตั้งครรภ์ เช่น การตรวจอัลตราซาวด์ การตรวจสารชีวเคมีในเลือดมารดา และการตรวจวิเคราะห์ทางพันธุกรรม ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการค้นหาความเสี่ยงได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น อย่างไรก็ตาม การตรวจพบเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากขาดการสื่อสารที่ถูกต้อง การให้คำปรึกษาที่เหมาะสม และการดูแลด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์และครอบครัว ทำให้ปฏิเสธรับการตรวจคัดกรองดาวน์ซินโดรม

บทบาทของพยาบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย และครบถ้วน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่เหมาะสมของหญิงตั้งครรภ์และครอบครัว รวมถึงการดูแลด้านจิตสังคมเพื่อลดความวิตกกังวลที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น การพัฒนาความเชี่ยวชาญของพยาบาลในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงในการให้กำเนิดบุตรเป็นดาวน์ซินโดรม จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อยกระดับคุณภาพการดูแล ส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์ได้รับการพยาบาลที่มีมาตรฐาน และนำไปสู่ผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ดีทั้งมารดาและทารก

เป้าหมาย เพิ่มพูนสมรรถนะ/ ความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ทารกมีความเสี่ยงเกิดดาวน์ซินโดรม

วัตถุประสงค์ (เน้นการดูแลผู้ป่วย และความเชี่ยวชาญของตนเอง)

1. เพื่อเพิ่มความรู้และแนวทางการคัดกรองภาวะเสี่ยงดาวน์ซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับผู้รับบริการ และความเชี่ยวชาญของตนเอง)

1. เพิ่มจำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่รับการคัดกรองดาวน์ซินโดรม

<p>การให้บริการตามความ เชี่ยวชาญ วันที่/ เวลา</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>	<p>การปฏิบัติการพยาบาล</p>
<p>การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ ที่ทารกมีความเสี่ยง เกิดดาวน์ซินโดรม ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม 2565 ทุกวันจันทร์ เวลา 08.00-16.00 น. (7 ชั่วโมง/ วัน)</p>	<p>เพื่อเพิ่มความรู้และแนวทาง การคัดกรองภาวะเสี่ยงดาวน์ ซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>ขั้นตอนการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่ทารกมีความเสี่ยงเกิดดาวน์ซินโดรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาประวัติสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์และครอบครัว (อายุ, ประวัติการตั้งครรภ์) 2. การสร้างสัมพันธภาพ <ul style="list-style-type: none"> • แนะนำตนเองและอธิบายบทบาทของพยาบาล • ใช้การสื่อสารเชิงบวก แสดงความเข้าใจ และรับฟังด้วยความเห็นใจ • ประเมินระดับความรู้ ความเข้าใจ และความกังวลของหญิงตั้งครรภ์และครอบครัว 3. การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน <ul style="list-style-type: none"> • อธิบายผลการตรวจคัดกรองและความหมายของ “ความเสี่ยง” โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย • ชี้แจงความแตกต่างระหว่าง การตรวจคัดกรอง (screening) และ การตรวจวินิจฉัย (diagnostic) • ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะดาวน์ซินโดรม เช่น ลักษณะทั่วไป พัฒนาการ ผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน และการดูแลในระยะยาว • นำเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ เช่น การตรวจเพิ่มเติม การเตรียมตัวในการดูแลบุตรหรือทางเลือกอื่นตามบริบท 4. การสนับสนุนด้านอารมณ์และจิตสังคม <ul style="list-style-type: none"> • เปิดโอกาสให้หญิงตั้งครรภ์และครอบครัวซักถามและแสดงความรู้สึก • รับฟังด้วยท่าที่เป็นกลาง ไม่ตัดสิน • ประเมินความเครียดและให้การสนับสนุนทางจิตใจ รวมถึงประสานทีมสหสาขาวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยา แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพันธุกรรม

การให้บริการตามความ เชี่ยวชาญ วันที่/ เวลา	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล
		5. การส่งเสริมการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล (Informed decision making) <ul style="list-style-type: none"> • ช่วยให้หญิงตั้งครรภ์และครอบครัวเข้าใจข้อมูลทุกด้านก่อนตัดสินใจ • สนับสนุนให้พิจารณาค่านิยม ความเชื่อ และศักยภาพของครอบครัว • ย้ำว่าการตัดสินใจขึ้นอยู่กับครอบครัว โดยพยาบาลมีบทบาทในการให้ข้อมูลและสนับสนุน 6. การติดตามผลการตัดสินใจในการรับการคัดกรอง

รวมชั่วโมงการให้บริการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญตามที่วางแผนไว้91..... ชั่วโมง

การให้บริการตามความเชี่ยวชาญ วันที่.....เวลา.....	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล (Direct Care)	ผลจากการให้บริการ (ประโยชน์ที่เกิดกับผู้รับบริการ)
		<p>“ความเสี่ยง” โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> • ชี้แจงความแตกต่างระหว่าง การตรวจคัดกรอง (screening) และ การตรวจวินิจฉัย (diagnostic) • ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตาวนซินโดรม เช่น ลักษณะทั่วไป พัฒนาการ ผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน และการดูแลในระยะยาว • นำเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ เช่น การตรวจเพิ่มเติม การเตรียมตัวในการดูแลบุตร หรือ ทางเลือกอื่นตามบริบท <p>4. การสนับสนุนด้านอารมณ์และจิตสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> • เปิดโอกาสให้หญิงตั้งครรภ์และครอบครัวซักถาม และแสดงความรู้สึก • รับฟังด้วยท่าที่เป็นกลาง ไม่ตัดสิน • ประเมินความเครียดและให้การสนับสนุนทางจิตใจ รวมถึงประสานทีมสหสาขาวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยา แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพันธุกรรม <p>5. การส่งเสริมการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล (Informed decision making)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ช่วยให้หญิงตั้งครรภ์และครอบครัวเข้าใจข้อมูล 	

การให้บริการตามความเชี่ยวชาญ วันที่.....เวลา.....	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล (Direct Care)	ผลจากการให้บริการ (ประโยชน์ที่เกิดกับผู้รับบริการ)
		<p>ทุกด้านก่อนตัดสินใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนให้พิจารณาค่านิยม ความเชื่อ และ ศักยภาพของครอบครัว • ย้ำว่าการตัดสินใจขึ้นอยู่กับครอบครัว โดย พยาบาลมีบทบาทในการให้ข้อมูลและสนับสนุน <p>6. การติดตามผลการตัดสินใจในการรับการคัดกรอง</p>	

สรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้บริการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญและแนวทางการพัฒนา

1. ได้แนวทางปฏิบัติการคัดกรองภาวะดาวน์ซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

การนำไปใช้ประโยชน์

ด้านการจัดการเรียนการสอน (นำความรู้ที่ได้ไปจัดการเรียนการสอนหัวข้อไหน ให้ระบุในแผนการสอน) –

ด้านการบริการวิชาการ

นำแนวทางปฏิบัติการคัดกรองภาวะดาวน์ซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์ โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี ไปใช้ให้บริการร่วมกับพยาบาลวิชาชีพประจำหน่วยให้บริการ (เอกสารแนบท้าย)

ด้านการวิจัย/ ตำรา/ บทความวิชาการ -

ลงชื่อ
(นางกรรณิการ์ พรงาม)

ตำแหน่ง อาจารย์

ลงชื่อ
(นางชนิษฐา เมฆกลม)

ตำแหน่ง หัวหน้าสาขาวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์

หมายเหตุ รายงานการนำไปใช้ประโยชน์จากผลการปฏิบัติ Faculty Practice ให้ระบุว่ามีใครเข้าร่วมบ้าง เช่น หัวหน้าหอผู้ป่วย หัวหน้ารพสต. พยาบาลวิชาชีพ เป็นต้น

เอกสารแนบท้าย

การคัดกรองดาว์นซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์

ดาว์นซินโดรม (Down's syndrome) คือ ... กลุ่มอาการที่เกิดจากความผิดปกติของสารพันธุกรรม ที่มีกพบ คือ Trisomy 21 การที่มีโครโมโซมคู่ที่ 21 เกินมา 1 แท่ง

เด็กที่มีกลุ่มอาการดาว์นซินโดรมจะเป็นอย่างไร ...

จะหน้าตาที่จำเพาะ เช่น ศีรษะเล็ก ลิ้นใหญ่จุกปาก หางตาชี้ขึ้น
ดั้งจมูกแบน มีปัญหาสุขภาพ พัฒนาการล่าช้า ปัญญาอ่อน (ปานกลาง-รุนแรง)
จำเป็นต้องได้รับการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการต่อเนื่อง ก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากตามมา

หญิงตั้งครรภ์รายใดที่เสี่ยง ...

หญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุมากกว่า 35 ปี (นับถึงวันคลอด) หรือมีประวัติ
คนในครอบครัวมีกลุ่มอาการดาว์นซินโดรม ทั้งนี้พบอุบัติการณ์ของการเกิด
กลุ่มอาการดาว์นซินโดรมในมารดาทุกอายุคือ 1 ใน 600-1,000 ของการคลอดทั้งหมด และเพิ่มสูงขึ้น
เป็น 1 ใน 300 ของมารดาอายุมากกว่า 35 ปี

เพื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในการคัดกรองดาว์นซินโดรมของหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบคลุม
สเปซ. ได้สนับสนุนให้มีการตรวจคัดกรองดาว์นซินโดรมในหญิงไทยที่ตั้งครรภ์ทุกราย

***** โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทุกสิทธิการรักษา *****

แล้วจะตรวจเมื่อใด...

เมื่อหญิงตั้งครรภ์ อายุครรภ์ 14-18 สัปดาห์ โดยการตรวจเลือดมารดาส่งตรวจ
วิธี Quadruple marker test มีความปลอดภัย ไม่เสี่ยงต่อการแท้ง มีประสิทธิภาพ ความแม่นยำ
ประมาณ 80% ทราบผลภายใน 3-4 สัปดาห์

การแปลผล...

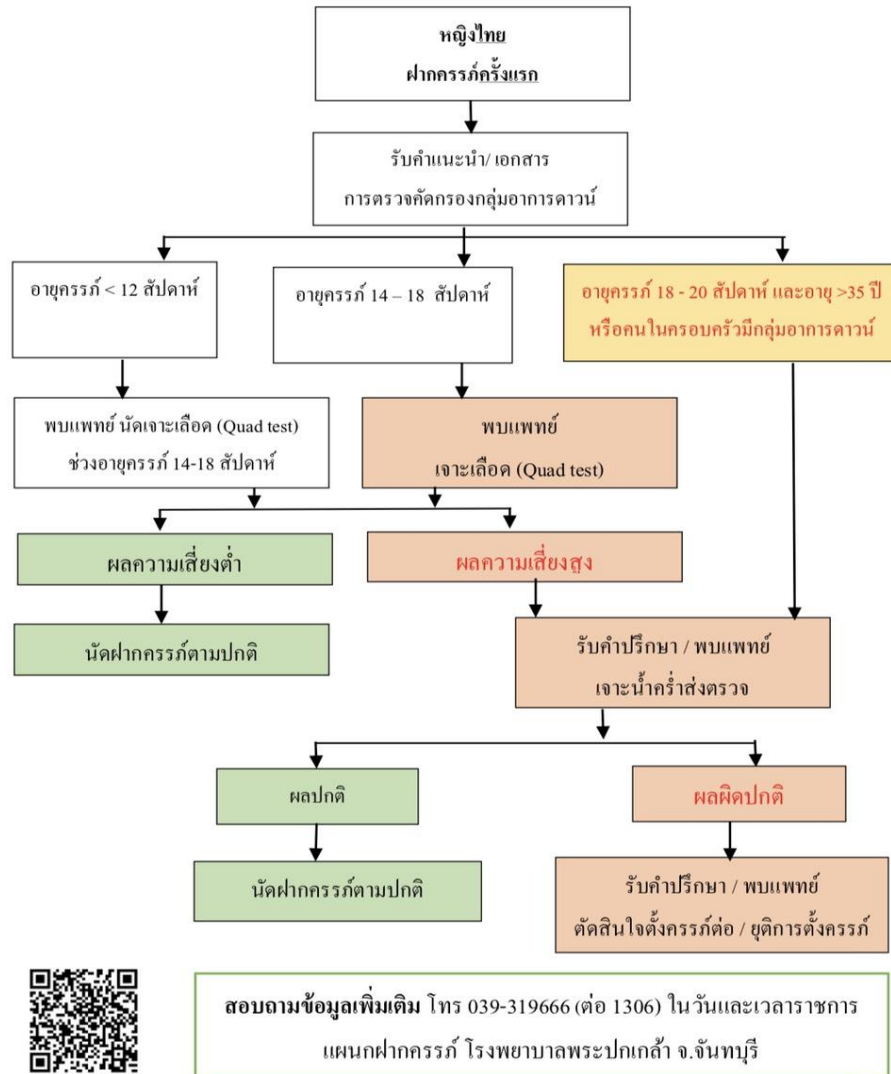
ผลพบว่ามีความเสี่ยงต่ำ แนะนำฝากครรภ์ตามปกติ

ผลพบว่ามีความเสี่ยงสูง แนะนำส่งตรวจโครโมโซมโดยวิธีการเจาะน้ำคร่ำยืนยัน
(เป็นวิธีที่แม่นยำที่สุด แต่ก็มีความเสี่ยงแท้ง น้ำคร่ำรั่ว ติดเชื้อ แนะนำสำหรับกลุ่มที่มี
ความเสี่ยงสูง อายุมากกว่า 35 ปี อัลตราซาวด์พบความผิดปกติ มีคนในครอบครัวเป็นดาว์น)

ภาพที่ 1 หน้าแรก การคัดกรองภาวะดาว์นซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์ไทย

แนวทางปฏิบัติการคัดกรองภาวะดาวน์ซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์
โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 2 หน้าสอง แนวทางปฏิบัติการคัดกรองภาวะดาวน์ซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์

โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 3-4 จุดให้บริการปรึกษาและคัดกรองภาวะดาวน์ซินโดรม ฯ